

📖 Kirjaesittelyt

Jonita Siivonen: *Personporträtt som tidningsgenre*

Jonita Siivosen väitöskirja on varsin terve-
tullutta lukemistoa kaikille journalismin tut-
kimuksesta kiinnostuneille. Liiemmin ei leh-
tien hömpääaineistoksi mieltäviä henkilö-
kuvia ja -haastatteluja ole tutkittu, vaikka
aineistot avaavatkin huikean mielenkiin-
toisia näkymiä identiteettejä ja yksilöllis-
tymistä koskeviin isoihin kysymyksiin. Si-
ivosen tutkimuksen keskeistä sanastoa ovat
genret, kerrontakonventiot, teemat ja suku-
puoli, ja vertailukohtia haetaan esimerkiksi
elämäkerrallisesta kerronnasta. Lehdistön
henkilökuvien Siivonen katsoo jakautuvan
kolmeen tyyppiin: varsinaiseen henkilöku-
vaan, hybridiin muotoon, joka lainaa ilmai-
suaan esimerkiksi uutisista, sekä margi-
naalilajeihin, kuten nekrologeihin ja kari-
katyyreihin. Tutkimusaineisto on koottu
Dagens Nyheteristä ja *Hufvudstadsbladetista*,
Annasta, *Me Naisista*, *Damernas Världistä* ja
Svensk Damtidningistä. Tämä asetelma jäi
kuitenkin itselleni hieman epäselväksi.

Journalismin sukupuolittumista ajatellen
henkilökuva näyttää suosivan naisia muuta
kirjoittelua enemmän, vaikka miespäähenki-
löt ovatkin enemmistössä. Kiinnostus poik-
keukselliseen suosii päähenkilöinä eten-
kin perinteisillä miesaloilla työskenteleviä
naisia, samoin tilaisuus käsitellä vastakkai-
siksi mieltäviin julkisen ja yksityisen yhteen
sovittelua. Naisten kohtalaisen suurta näky-
vyyttä Siivonen selittää myös journalismin
yleisellä intimoitumisella ja tietyillä ”nais-
erityisillä” aiheilla. Kerrontaa hallitsevat-
kin sitten varsin tutut kaavat, joissa perhe-
elämä määrittää lapsettomiinkin naisten
elämää, miesten jäädessä pelkästään uransa
edustajiksi.

Siivonen, Jonita (2007). *Personporträtt som
tidningsgenre: En närläsningstudie med fokus
på innehållsliga teman, berättarkonventioner
och kön*. Helsinki: SSKH skrifter 25, 486 s.

Sanna Kivimäki

Richard Wilkins & Pekka Isotalus (toim.): *Speech culture in Finland*

Millaista on suomalainen suoraan puhu-
minen? Entä mikä on se asia, mistä on asi-
allista puhua? Mistä Suomessa vaietaan
ja miten? *Speech culture in Finland* on mai-
nio johdatus kaikkeen kovin tutulta tuntu-
vaan: pitkiin hiljaisuuksiin, ”suoraan puhee-
seen” ja alati vallitsevaan järkevän asiapu-
heen ihanteeseen, josta korkeintaan humala
vapauttaa.

Kirjan kirjoittajakunta koostuu sekä
amerikkalaisista että suomalaisista tutki-
joista, mikä mahdollistaa sekä ulko-, että
sisäpuolisen katseen tuttuihin ilmiöihin.
Tutkimusteksteissä suomalaisen puhekult-
tuurin piirteet ovat usein kiteytyneet sanoi-
hin hidastahtinen, sulkeutunut, etäkohtelias
ja yksityisyyttä kunnioittava.

Kirja kiinnostanee monia muitakin kuin
puheviestijöitä, esimerkiksi kielitieteil-
jiä, kulttuurienvälisen viestinnän, sosi-
aalisen vuorovaikutuksen ja etnografisen
tutkimuksen tuntijoita – ylipäänsä kaikkia
pohjoista elämänmenoa ihmetteleviä. Käsi-
tellyiksi tulevat niin rehellisyyden ideaali,
luonteva hiljaisuus saunassa ja muualla-
kin, sanomakeskeinen asiasta puhuminen,
poliittinen ja oikeudellinen puhekulttuuri,
selviytymispuhe – ja erittäin kiinnostavasti
myös suomalaisen yliopiston ohjaukskäytän-
nöt. Yllättävän vähän tulkinnoissa kuitenkin
kiinnitetään huomiota kaikenkattavaa ”suo-
malaisuutta” halkoviin eroihin, kuten suku-
puoleen, etnisyyteen, ikään tai sosioekono-
miseen asemaan.

Wilkins, Richard & Isotalus, Pekka (toim.)
(2009). *Speech culture in Finland*.
Lanham: University Press of America, 218 s.

Sanna Kivimäki